

Riktlinje för turbundna resor

För myndighetsutövning gällande
bistånd enligt SoL i form av
turbundna resor.

Antagen av socialnämnden den 3 oktober 2024
SN 24/0175

UPPLANDS-BRO
KOMMUN

Innehållsförteckning

1	Förkortningar	3
2	Begreppsanvändning	3
3	Riktlinjens syfte och tillämpning	4
3.1	Lagar och definitioner.....	5
4	Beskrivning av turbundna resor.....	6
4.1	Förutsättningar för att beviljas turbundna resor.....	7
4.2	Skillnad mellan färdtjänst och turbundna resor	8
4.3	Resor för barn i skolåldern.....	8
5	Handlägningsprocessen.....	10
5.1	Ansökan	10
5.2	Utredning	10
5.3	Beslut	11
5.4	Överklagan av beslut.....	12
5.5	Barnrättsperspektivet	12
6	Ansvarsfördelning	13
6.1	Avstånd	13
6.2	Trafikförhållanden	13
6.3	Samåkning och väntetider.....	13
6.4	Tillfällig eller ändring av turbunden resa.....	13
7	Bokning av resor.....	14
7.1	Bokning av resa.....	14
7.2	Utebliven turbunden resa	14
8	Force majeure.....	14

1 Förkortningar

FB	Föräldrabalken (1949:381)
FL	Förvaltningslagen (2017:900)
LSS	Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
SoL	Socialtjänstlagen (2001:453)

2 Begreppsanvändning

Nedanstående begrepp, termer och definitioner följer Socialstyrelsens termbank inom, fackområdet vård och omsorg.

<i>Funktionsnedsättning</i>	Nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga.
<i>Funktionshinder</i>	Begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen.
<i>Handläggning</i>	Förfarandet som börjar med att ett ärende väcks och efter utredning utmynnar i ett beslut.

Vidare används nedanstående begrepp och definition i dokumentet.

<i>Den enskilde</i>	Den person som tidigare beviljats insats, eller som efter ansökan är föremål för en utredning avseende individuellt behovsprövade insatser. Ibland innefattas legal företrädare i definitionen. Legal företrädare är en person som har laglig rätt att företräda en enskild som är 18 år eller äldre.
---------------------	---

Det kan till exempel vara en god man, förvaltare eller fullmaktshavare. För barn och ungdomar under 18 år kan även vårdnadshavare omfattas.

Beställaren

Avser i detta dokument Vuxen-och LSS-enheten i Upplands-Bro Kommun.

Utföraren

Avser det upphandlade bolag som utför verkställandet av turbundna resor (taxibolag/åkeriverksamhet).

3 Riktlinjens syfte och tillämpning

Riktlinjen i detta dokument gäller för handläggning av ansökan om bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL) (2001:453) i form av turbundna resor. Beslut om turbundna resor fattas med stöd av 4 kap. 1 § SoL. Riktlinjen är avsedd att fungera som socialavdelningens styrdokument för handläggare som utreder och fattar beslut inom Vuxen- och LSS-enheten gällande bistånd enligt socialtjänstlagen och LSS.

Riktlinjerna syftar till att säkerställa en enhetlig och rättssäker handläggning samt en likvärdig behovsbedömning för Upplands-Bro Kommuns medborgare. Innehållet i detta dokument utgör en vägledning och beskriver vad som gäller i vanliga situationer. Riktlinjerna innebär inte någon inskränkning i den enskildes rätt att få sin ansökan prövad utifrån sina individuella förutsättningar. Med utgångspunkt i riktlinjerna finns dessutom rutiner för handläggning inom avdelningen för myndighetsutövning. De är interna arbetsdokument som ska ge vägledning för att effektivisera handläggningen och säkerställa enhetliga bedömningsgrunder. Rutinerna ska garantera likställighet och rättssäkerhet för den enskilde.

3.1 Lagar och definitioner

Socialtjänstlagen (2001:453 SoL) är en målinriktad ramlag med övergripande syfte att, genom samhällets socialtjänst, främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor samt aktiva deltagande i samhällslivet. Enligt samma lags 4 kap. § 1 framgår att den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialtjänsten för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt.

Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) började gälla den 1 januari 1994 och är en rättighetslagstiftning. Med detta menas att den som tillhör lagens personkrets har rätt att få vissa angivna insatser, förutsatt att han eller hon har ett behov av insatsen i sin livsföring och att behovet inte tillgodoses på annat sätt. Lagen grundar sig i alla människors lika värde. Enligt lagens förarbeten (prop. 1992/93:159) framgår det att verksamheter enligt LSS ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för de som omfattas av lagen. Det övergripande målet är att den enskilde, genom olika stödinsatser, får möjlighet att leva som andra.

Förvaltningslag (2017:900) FL reglerar handläggning av ärenden bland annat hos kommunala förvaltningar.

4 Beskrivning av turbundna resor

Turbundna resor är ett bistånd som kan beviljas till den enskilde för att ta sig till och från någon av följande beviljade insatser:

- Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS
- Korttidsvistelse utanför det egna hemmet enligt 9 § 6 LSS
- Korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år enligt 9 § 7 LSS
- Sysselsättning enligt SoL.

Syftet med bistånd i form av turbundna resor är att möjliggöra för den som har beviljats insatser utanför hemmet att ta sig till och från den plats där insatsen utförs. Resorna genomförs i anslutning till den beviljade verksamhetens öppettider/den enskildes deltagande i verksamheten. Resorna beviljas i första hand och så långt det bedöms lämpligt i form av gemensam transport i för detta avsett fordon, därefter i form av taxi.

Giltighetstiden för beslut om turbundna resor är i regel ett år. Detta till följd av att insatsen kan innehålla mål av tränande och utvecklande karaktär syftande till att stärka den enskildes självständighet. Även om ett beslut gällande annan insats kan vara beviljat tills vidare kan andra omständigheter förändras och beslut om turbunden resa kan bli obehövligt.

Kommunen beviljar inte turbunden resa vid kortvariga medicinska orsaker, exempelvis vid tillfälliga bensador. Behovet till följd av funktionsnedsättning behöver vara varaktigt för att turbunden resa ska kunna beviljas.

Turbundna resor är avgiftsfria för den enskilde.

4.1 Förutsättningar för att beviljas turbundna resor

För att kunna beviljas turbundna resor ska den enskilde vara folkbokförd i kommunen och vara beviljad någon av de ovanstående insatserna. Individerna ska ha en varaktig funktionsnedsättning som innebär väsentliga svårigheter att på egen hand resa med allmänna färdmedel och att resan inte kan genomföras på annat sätt. Om den enskilde är beviljad Färdtjänst tyder det på att sådana svårigheter föreligger. Med väsentliga svårigheter avses sådana hinder som medför att personen inte på egen hand kan ta sig från det egna hemmet till beviljad verksamhet. Grunden till svårigheterna kan vara kognitiva, psykiska eller fysiska funktionsnedsättningar som förhindrar resor med samtliga eller vissa typer av allmänna färdmedel.

Turbundna resor kan beviljas när det är styrkt att resor med allmänna färdmedel inte är möjliga för att ta sig till och från vald verksamhet. Handläggare ska utreda möjligheter till resa till och från verksamheten med alla olika allmänna färdmedel som står till buds.

Vid bedömningen ska beaktas om behovet redan tillgodoses på annat sätt. För den som har beviljats personlig assistans ingår ledsagning i den personliga assistansen (HFD 2011 ref. 62). Det behöver utredas om den enskilde med hjälp av denna ledsagning kan genomföra resan till och från verksamheten med allmänna färdmedel.

Vid bedömning av turbundna resor till och från korttidsvistelse och korttidstillsyn ska tas i beaktande vad som omfattas av ett normalt föräldraansvar för tillsyn och omsorg enligt Föräldrabalken (6 kap. § 2). Här regleras det ansvar som en vårdnadshavare normalt har för ett barn i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning. För att beviljas turbundna resor i samband med en insats ska barnet vara i en ålder där det inte längre kan anses falla inom ett normalt föräldraansvar att ombesörja transporten. Bedömningen bör inbegripa en beräkning av avståndet till den aktuella verksamheten och huruvida ett barn i samma ålder utan funktionsnedsättning skulle kunna företa resan med allmänna färdmedel på egen hand.

Bedömningen görs med hänsyn till både barnet och föräldrarnas situation. Om det bedöms att föräldrarna har möjlighet att själva ordna transporten kan det påverka rätten till turbunden resa. I situationer där det bedöms orimligt att förvänta sig att föräldrarna ska kunna hantera transporten kan rätten till turbunden resa beviljas trots föräldraansvaret. Detta kan gälla vid komplexa medicinska behov eller när transporterna innebär en betydande belastning för familjen.

Vid bedömning av turbundna resor bör tas i beaktande att biståndet beviljas utifrån SoL och att det därmed syftar till att tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. Detta utgör en begränsning i jämförelse med LSS och de goda levnadsvillkor som stipuleras i den lagstiftningen.

4.2 Skillnad mellan färdtjänst och turbundna resor

Om en enskild inte kan resa med allmän kollektivtrafik på grund av en långvarig funktionsnedsättning kan den ansöka om färdtjänst enligt Lag om färdtjänst (1997:736). Utredning görs av kommunens handläggare men beslut fattas av Regionens färdtjänstnämnd.

Färdtjänst omfattar inte resor som orsakas av kommunala beslut rörande aktiviteter för enskilda med funktionsnedsättning, exempelvis enskildas resa till sin dagliga verksamhet eller korttidsvistelse enligt LSS. För dessa så kallade turbundna resor ansvarar kommunen enligt beskrivning ovan.

4.3 Resor för barn i skolåldern

Turbundna resor kan beviljas för skolungdomar som är beviljade insatsen korttidstillsyn enligt LSS och som har denna verkställd på annan plats än skolplaceringen, d.v.s. hemresan från korttidstillsynen till hemmet eller korttidsvistelse. Detta gäller också under skollov då turbundna resor kan beviljas både till och från det egna hemmet till korttidstillsynen.

Vidare kan turbundna resor under skollov beviljas även för de skolungdomar som har korttidstillsyn verkställd på samma plats som skolplaceringen då skolskjuts inte tillgodoser behovet av transport under lov dagar. Turbundna resor till och från korttidstillsyn kan beviljas från och med höstterminen det år barnet fyller 13 år.

Notera att turbundna resor inte ska sammanblandas med skolskjuts eller rätt till reseersättning enligt skollagens (2010:800) reglemente. Turbundna resor beviljas inte som ett alternativ till skolskjuts.

Utgångspunkten är att turbundna resor sker mellan den enskildes hemadress och den adress där insatsen utförs. För barn och ungdomar som bor växelvis hos sina föräldrar kan turbundna resor genomföras även med utgångspunkt från den andra förälderns adress.

Rätten till skolskjuts beslutas av utbildningsnämnden. En så kallad tredje resa (exempelvis från korttidstillsynen till hemmet) bekostas av socialnämnden. Resor till och från korttidstillsyn under lov bekostas av socialnämnden. Bestämmelser om skolskjuts är beslutade av kommunfullmäktige.

Om ett barn är beviljas plats i ett fritidshem eller är beviljad korttidstillsyn provas barnets rätt till skolskjuts av utbildningsnämnden. Under skollov och ordinarie skolskjuts är inställt får barnet möjlighet att ansöka om turbunden resa från hemmet eller korttidsvistelsen till fritidshemmet eller korttidstillsynen.

5 Handläggningsprocessen

5.1 Ansökan

Ett ärende inleds genom en ansökan. Framställningen ska innehålla uppgifter om den enskildes identitet och kontaktuppgifter. Det ska framgå vad ärendet gäller och vad den enskilde vill att nämnden ska göra (19 § FL). Om framställningen är ofullständig ska den enskilde ges hjälp att rätta till bristen inom ramen för nämndens serviceskyldighet (20 § FL).

Ansökan om turbundna resor görs vanligen i samband med beslut om insats delgetts för vilken resorna är nödvändiga. Ansökan kan göras både skriftligt och muntligt. Ansökan kan göras av den enskilde, legal företrädare eller ombud. Ombudet ska ha fullmakt att företräda den enskilde. En ansökan om turbundna resor efterföljs alltid av en utredning enligt 11 § 1 SoL. Upplands-Bro kommun utreder ansökningar enligt IBIC som metod.

När vårdnadshavare till ett barn under 15 år har gemensam vårdnad ska vårdnadshavarna gemensamt ansöka.

5.2 Utredning

Utredning enligt 11 kap. 1 § SoL ska inledas utan dröjsmål när ansökan om turbundna resor inkommit till Vuxen- och LSS-enheten. Utredningen ligger till grund för bedömningen om bistånd för den enskilde. Den enskilde ska i så stor utsträckning som möjligt vara delaktig i utredningen. Utredningen ska ha ett helhetsperspektiv och vara tillräckligt omfattande för att utgöra ett tillfredställande underlag för beslut men inte vara mer ingående än vad som är nödvändigt för utredningens syfte. Utredningsskyldigheten innebär bland annat att handläggaren behöver ta ställning till vilken information som behövs för att utreda den enskildes behov i förhållande till ansökt insats. Information inhämtas alltid från den enskilde och/eller företrädare. Om uppgifter behöver styrkas genom läkarutlåtanden eller liknande ska handläggaren efterfråga dessa uppgifter från den enskilde.

Utredningen ska kommuniceras till den enskilde i enlighet med 25 § FL och kommunikeringen ska dokumenteras i verksamhetssystemet. Ett beslut får inte fattas utan att den enskilde eller dennes företrädare har underrättats om information som tillförts utredningen av annan person. Undantag kan göras om beslutet inte går den enskilde emot, om uppgiften saknar betydelse eller om avgörande inte kan skjutas upp enligt 17 § FL.

5.3 Beslut

Alla beslut om insats ska föregås av ansökan och utredning. Av beslutsdokumentet ska framgå vad den enskilde har ansökt om, vilket bistånd som har beviljats alternativt avslagits och enligt vilken bestämmelse/paragraf samt beslutets giltighetstid. Ett beslut ska vara skriftligt och innehålla en klagörande motivering. Uppgifter om vilka omständigheter som har varit avgörande för ställningstagandet ska tydligt framgå. Turbundna resor beviljas med antal resor per månad eller vecka utifrån den enskildes behov.

Beslut enligt SoL för personer med funktionsnedsättning fattas av handläggare med delegation att fatta beslut. Ansökningar om nya insatser föredras med förslag till beslut på gemensam ärendedragning innan beslut fattas.

Gemensam ärendedragning äger rum en gång per vecka där biståndshandläggare på Vuxen- och LSS-enheten deltar tillsammans med samordnare och gruppchef.

Vid avslagsbeslut ska den enskilde eller dennes legala företrädare underrättas skriftligen om beslutet inklusive motivering tillsammans med information om rätten att överklaga. Besvärshänvisning ska finnas med i beslutsdokumentet.

Alla beslut om turbundna resor ska vara tidsbegränsade. Efter att gynnande beslut har fattats ska handläggaren planera för hur det praktiskt ska verkställas i enlighet med avdelningens rutin för detta. Ny ansökan kan behöva göras om insatsens giltighetstid löpt ut eller behoven förändras. En omprövningsklausul ska finnas med i varje beslutsmeddelande.

5.4 Överklagan av beslut

Underrättelsen om hur man överklagar ska enligt 33 § FL innehålla information om vilka krav som ställs på överklagandets form och innehåll samt inom vilken tid som överklagandet måste ha inkommit till Vuxen-och LSS-enheten. En överklagan ska vara skriftlig och inkomma till Vuxen-och LSS-enheten senaste 3 veckor efter mottaget beslut.

5.5 Barnrättsperspektivet

FN:s konvention om barnets rättigheter gäller som svensk lag. Barnets rättigheter ska alltid beaktas vid avvägningar och bedömningar i ärenden som rör barn. Av artikel 3 Barnkonventionen framgår att vid alla åtgärder som rör barn ska barnets bästa komma i främsta rummet. Av artikel 12 Barnkonventionen framgår att det barn som är i stånd att bilda egna åsikter ska tillförsäkras rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Barnets bästa ska beaktas vid bedömningar, beslut och planering av beviljade insatser av Vuxen-och LSS-enheten. Barnets bästa bedöms utifrån förhållandena i det enskilda fallet. För att utreda barnets bästa inhämtas information från barnet själv och vad barnet ger uttryck för. Information inhämtas också från närstående och yrkesverksamma med god kännedom om barnet.

I alla beslut som rör barn ska det finnas ett barnrättsperspektiv. Det gäller både barn med funktionsnedsättning och barn till föräldrar eller syskon med funktionsnedsättning. Det ska framgå hur barnets rättigheter har tillvaratagits och hur barnets bästa har beaktats i utredningar som rör barn.

6 Ansvarsfördelning

6.1 Avstånd

Avståndet påverkar inte bedömningarna.

6.2 Trafikförhållanden

Den enskilde ska kunna färdas på ett trafiksäkert sätt. Avtalade transporter ska ha en hög servicenivå med särskild tonvikt på personlig omsorg om de resande, kontinuitet och anpassning till de resandes särskilda behov. Föraren får aldrig lämna resenären utan att denne möts av personal eller annan.

6.3 Samåkning och väntetider

Turbundna resor sker i så hög grad som möjligt i form av samåkning utifrån avtal. Vissa väntetider kan vara nödvändigt av ekonomiska och praktiska skäl för samordning av flera resenärer.

6.4 Tillfällig eller ändring av turbunden resa

Tillfällig turbunden resa kan vid behov beviljas exempelvis vid sommarvistelse. Permanent ändring av restid kan bara utföras av kommunens beställare. Ändring av tider kan göras av vårdnadshavare om det tydligt framgår i beställningen att sådan befogenhet ges.

7 Bokning av resor

7.1 Bokning av resa

När den enskilde delgetts ett beslut på turbundna resor postas beslutet hem. I brevet bifogas även ett informationsblad som tydliggör hur resor avbokas.

Vårdnadshavare, den enskilde, god man, leverantörer av resorna och personal på boende/daglig verksamhet har ett gemensamt ansvar för att skapa förståelse för de regler som gäller för turbundna resor.

Resenär, anhörig och vårdnadshavare har rätt att göra tillfälliga avbokningar. Avbokningar görs av den resenär, anhörig eller vårdnadshavare direkt till taxibolaget. Avbokningen sker senast 60 minuter innan brukaren egentligen skulle åka.

7.2 Utebliven turbunden resa

Om taxin inte avbokas i tid räknas det som en missad resa, och även missade resor måste betalas. Uteblivna resor som inte avbokas i tid debiteras till den enskilde eller vårdnadshavare.

8 Force majeure

Vid force majeure kan turbundna resor inte garanteras. Som exempel kan nämnas oframkomligt väglag, naturkatastrofer, andra yttre omständigheter som arbetskonflikt, krig, mobilisering, beslag, myndighetsbestämmelser, demonstration och upplopp.